

FRANSA ÜLKE NOTU
Ülke Kimliği

Devletin Adı	Fransa Cumhuriyeti
Başkenti	Paris
Yönetim Biçimi	(Cumhuriyet) Yarı Başkanlık
Resmi Dili	Fransızca
Dini	Hristiyan
Para Birimi	Avro (€)
Yıllık Ortalama Döviz Kuru (Bir Avro karşılığı ABD doları)	1,325
Yüzölçümü	550.100 km ²
Nüfus	64.700.000 (Ocak 2010)
0-20 yaş arası	%25
20-64 yaş arası	%58,2
64 yaş ve üstü	%16,8
Yıllık nüfus artışı (%)	0,35
Nüfus Yoğunluğu (kişi / km²)	110
Mesai Saatleri ve Günleri	9.00 - 12.30 14.00 - 17.00 / Hafta içi
Büyük Kentler, (Varsa Limanlar)	Ile de France (11,7 milyon), Lyon (1,7 milyon), Marsilya (1,5 milyon), Lille (1,2 milyon), Toulouse, Nice, Nantes, Strasbourg ...
Türkiye ile Saat Farkı	-1
Haftalık Çalışma Saati (Ortalama)	35
Resmi Tatil Günleri (2008 yılı)	Yeni Yıl - 1 Ocak Paskalya – Her yıl değişmektedir İşçi Bayramı – 1 Mayıs Gaziler Günü(2. Dünya Savaşı) – 8 Mayıs Milli Bayram – 9 Mayıs Milli Pazartesi – Her yıl değişmektedir. Fransa Ulusal Bayramı – 14-15 Temmuz Azizler Günü - 1 Kasım Gaziler Günü – 11 Kasım Noel – 25 Aralık
Uluslararası Telefon Kodu	33

Fransa, Avrupa'nın iktisadi açıdan güçlü ülkelerinden biridir. Tarım ürünleri bolluğu ve çeşitliliği ile Avrupa Ekonomik Topluluğu içinde birinci sırada, süt ürünleri açısından ise dünyada dördüncü sırada yer almasının yanı sıra, sanayisi oldukça güçlü bir ülkedir. Endüstri, ülke gelirinin çeyreğini ve ticaret kazancının %80'inden fazlasını karşılamaktadır. Diğer birinci dünya ekonomileri gibi Fransa ekonomisi de ağırlıklı olarak hizmet sektörüne dayanmaktadır. Otomotiv sektörü, ülke sanayinde ve ihraç malları arasında önemli bir konuma sahip olup, bir çok kişiye istihdam sağlamaktadır. İşsizlik oranı mevcut durumda %10,1 seviyesindedir. Enflasyon oranının ise 2009 yılına göre %0,1 artarak 2010 yılı için %1,1 olarak gerçekleşmesi beklenmektedir.

Fransa'nın kamu borçları önemli bir sorun olmaya devam etmektedir. 2010 yılında kamu borçlarının GSMH'a oranının %83 seviyesinde gerçekleşmesi beklenmektedir.

Fransa'da milli gelire sektörlerin katkıları incelendiğinde, hizmetler sektörünün %56 ile başı çektiği, bu sektörü sırası ile kamu hizmetleri (%23), sanayi (%13) ve inşaat (%6) sektörlerinin izlediği görülmektedir.

Ekonomik Göstergeler (2008)

GSMH (milyar Dolar \$)	2584
GSMH Artış Oranı (%)	0,4
Kişi Başına GSMH (Euro \$)	45.678
Enflasyon Oranı	
Üretici Fiyat Endeksindeki Yıllık Artış (%)	5,6
Tüketici Fiyat Endeksindeki Yıllık Artışı (%)	2,8
İşgücü (faal nüfus, 1000 kişi)	2451
İşsizlik oranı (%)	7,8
Yurt Dışında Çalışan İşçi Sayısı	--
GSYİH – Sektörel Büyüme Hızları (%)	
Tarım, hayvancılık, balıkçılık	-6,9
Sanayi	0,9
Gıda sanayi	10,5
Tüketim malları sanayi	-6,1
Otomobil sanayi	-15,5
Yatırım malları sanayi	1,3
Ara mallar sanayi	-3,1
Enerji	16,1
İnşaat	9,8
Hizmetler	3,4
Ticaret	2,6
Ulaştırma	3,9
Finansal aktiviteler	0,00
Gayrimenkul hizmetleri	3,8
Firmalara hizmetler	4,7
Bireylere hizmetler	2,0
Kamu hizmetleri	3,6
Eğitim, sağlık, sosyal hizmet	3,9
Kamu idaresi	3,1
Sabit Sermaye Yatırımları (milyar \$)	
Kamu	137
Özel	348
Dış Ticaret (milyar \$) (2009 yılı)	
İhracat	464
İthalat	540
Denge	-76
Dünya Ticareti İçindeki Payı (%)	
Dünya İhracatındaki Payı (%)-(2009 yılı)	3,8
Dünya İthalatındaki Payı (%)-(2009 yılı)	4,3

Türkiye ile Ticaret (milyar \$) (2009 yılı)	
Türkiye'ye İhracat	7,10
Türkiye'den İthalat	6,21
Denge	0,89
Ülke Toplamı İçinde Türkiye'nin Payı (%)	
İhracat	1,53
İthalat	1,15
Cari İşlemler Dengesi (milyon \$)	-58.319
Dış Borç Stoku (milyar \$)	1.348
Sabit Yabancı Sermaye Yatırımları (milyon \$)	87,9
Seçilmiş Oranlar (%)	
İhracat/İthalat	
İhracat/GSMH	0,85
İthalat/GSMH	0,31
Cari İşlem Dengesi/GSMH	0,36
Dış Borç/GSM	0,023
	0,52

Kaynak: Fransa İstatistik Kurumu(Insee)

2009 yılı tahmini rakamlarına göre Fransa'nın GSMH rakamı, 2.545 milyar \$'dır ve kişi başına GSMH ise 45.678 \$'dır. 2008 yılında Fransa'nın Reel Gayrisafi Milli Hasılası 2007 yılına kıyasla 0,4 puan yükselmiştir.

GSMH 2009 yılında ise tahminen -%2,2 seviyesinde gerilemiştir. Bu düşüşte 2008 yılı son çeyreğindeki %1,4 ve 2009 yılı ilk çeyreğinde gerçekleşen %1,2'lik daralmaların etkisi büyük olmuştur. Fransa'da imalat sektörü geniş bir yelpazeye sahiptir. İmalat sanayi bölgelere göre de belli alanlarda yoğunlaşmıştır. Kuzey Doğu Fransa demir-çelik, çeşitli metal sanayileri ve otomotivde öne çıkmıştır. Lyon bölgesi kimya sektöründe, Toulouse bölgesi havacılık ve uçak üretiminde, büyük Paris ve Alsace bölgeleri de KOBİ düzeyinde çok çeşitli hizmet ve üretim dalarında öne çıkmaktadır. 2009 yılında sanayi sektöründe yaklaşık olarak %7 oranında daralma yaşanmış olup en büyük düşüş motorlu araç, aksam ve parçaları üretiminde görülmüştür. 2006 yılında 3,6 milyon araç üretimi yapan Fransa'da bu sayı 2008 yılında 2,1 milyona kadar gerilemiştir. Yaklaşık olarak 894.000 kişiye istihdam sağlayan turizm sektörü 81,9 milyon turist sayısı ile dünyanın en çok ziyaret edilen ülkesidir ve ABD ile İspanya'nın ardından 39,6 milyon \$ ile turizm gelirleri açısından üçüncü sırada yer almaktadır.

2008 senesinde Fransa'da moda ve lüks sanayi sektörü, 20 kişiyi aşkın personeli bulunan 1500 şirkette ve toplam 160 bin çalışan ile yaklaşık 32 milyar euro ciro yapmıştır. Fransa, kozmetik ve parfüm ihracatında dünya birincisi konumundadır. 2008 yılında, 145 milyar euroluk ciro ile gıda işleme sanayisi Fransanın sanayi sektöründe birinci dünyada ise ABD'nin ardından ikinci sırada bulunmaktadır (Makine sanayisi'nden sonra Fransa'nın en çok iş sağlayan sanayisi).

A. İHRACAT

BM verilerine göre; bir önceki yıla kıyasla Fransa'nın ihracatı %21,9 azalarak 2009 yılında 464 milyar \$'a düşmüştür. Ülkenin genel ihracatında en çok payı alan ilk üç ülke sırasıyla Almanya, İtalya ve İspanya olmuştur.

Fransa'nın ihracatında en büyük payı alan ilk 20 ülkeye yönelik ihracatta gerileme kaydedilmiş olup bu ülkeler arasında en az daralma gösteren ülke ise -%6,8'luk pay ile; Birleşik Arap Emirlikleridir. Türkiye 2009 yılında Fransa'nın 6,2 milyar dolar ile 14. sırada yer almıştır.

Fransa'nın Ülkeler Bazında İhracatı (Bin \$)

SIRA	ÜLKE	2005	2006	2007	2008	2009	% Değişim 2008/09
1	Almanya	63.112.312	69.417.312	77.914.752	86.841.528	68.985.008	-20,56
2	İtalya	39.877.080	43.529.544	49.462.432	52.423.480	39.242.640	-25,14
3	İspanya	44.221.756	47.196.776	51.652.808	49.916.888	37.242.572	-25,39
4	Belçika	32.740.004	35.250.556	40.593.524	45.317.968	35.348.720	-22,00
5	İngiltere	38.237.980	40.715.472	45.226.332	46.710.232	33.747.316	-27,75
6	A.B.D.	31.113.172	33.165.276	34.096.800	35.110.120	27.346.848	-22,11
7	Hollanda	17.885.946	19.734.276	22.672.454	25.132.632	19.107.820	-23,97
8	İsviçre	12.723.399	13.142.134	14.401.205	17.686.092	14.028.479	-20,68
9	Çin	7.205.194	10.148.907	12.423.865	13.285.333	10.943.269	-17,63
10	Polonya	5.769.447	8.680.105	8.682.014	9.906.645	7.179.002	-27,53
11	Rusya Fed.	4.182.568	5.922.984	7.748.231	10.364.291	7.069.433	-31,79
12	Cezayir	5.809.565	5.057.742	5.695.717	8.108.167	6.959.564	-14,17
13	Japonya	6.732.357	7.152.506	7.916.481	8.254.690	6.648.768	-19,45
14	Türkiye	3.805.760	4.604.349	5.974.462	6.617.511	6.209.120	-6,17
15	Portekiz	5.750.895	6.083.012	6.817.923	7.565.442	6.022.592	-20,39
16	Singapur	3.769.174	4.352.531	4.961.041	6.798.936	5.939.551	-12,64
17	İsveç	5.438.463	6.264.226	7.363.164	8.056.369	5.717.631	-29,03
18	B.A.E.	3.303.737	4.295.622	5.010.290	5.188.484	4.836.367	-6,79
19	Fas	3.753.511	4.039.150	4.830.298	6.260.056	4.823.036	-22,96
20	Yunanistan	3.862.279	4.102.292	5.118.055	5.447.303	4.313.995	-20,80
	Diğer	93.065.618	104.228.942	120.017.403	137.727.680	111.878.639	-18,77
	TOPLAM	434.354.245	479.012.843	539.730.709	594.504.995	464.112.812	-21,93

Kaynak: www.trademap.org (BM istatistik bölümü verileri)

2009 yılında Fransa'nın önemli ihraç ürünleri incelendiğinde ilk üç sırayı "makine ve aksamları", "motorlu kara taşıtları, traktör, bisiklet, motosiklet ve diğer" ile "elektrikli makine ve cihazlar, aksam ve parçaları" kalemlerinin aldığı görülmektedir. Makine ve Aksamları ihracatı 2009 yılında %25,9 oranında gerilemiştir.

Fransa'nın Başlıca Fasıllar Bazında İhracatı (Bin \$)

SIRA	G.T.İ.P.	G.T.İ.P. TANIMI	2007	2008	2009	% Değişim 2008/09
1	84	Makine ve Aksamları	69.622.032	75.974.080	56.251.672	-25,96
2	87	Motorlu kara taşıtları, traktör, bisiklet, motosiklet ve diğer	63.921.400	61.853.064	42.737.512	-30,90
3	85	Elektrikli makina ve cihazlar, aksam ve parçaları	46.990.504	47.957.560	38.722.292	-19,26
4	88	Hava taşıtları, uzay araçları, aksam ve parçaları	31.327.882	38.141.204	34.546.576	-9,42
5	30	Eczacılık Ürünleri	27.564.624	32.275.548	33.340.814	3,30
6	39	Plastikler ve mamulleri	22.192.824	23.053.256	17.300.576	-24,95
7	27	Mineral yakıtlar, mineral yağlar	20.742.440	30.141.680	16.391.940	-45,62

		ve müstahsalları, mumlar				
8	90	Optik alet ve cihazlar, fotoğraf, sinema, ölçü, kontrol, ayar alet ve cihazları	16.506.075	18.490.576	16.139.443	-12,72
9	33	Uçucu yağlar ve rezinoitler; parfümeri, kozmetik veya tuvalet müstahzarları	14.559.240	16.122.240	13.652.459	-15,32
10	22	Meşrubat, alkollü içecekler ve sirke	15.397.000	16.736.520	13.559.836	-18,98
		Diğer	210.906.692	233.759.270	181.469.693	-22,37
		TOPLAM	539.730.713	594.504.998	464.112.813	-21,93

Kaynak: www.trademap.org (BM istatistik bölümü verileri)

B. İTHALAT

Fransa'nın ithalatı %22,2 azalarak 2009 yılında 540 milyar \$ olmuştur. Aynı yılda ülkenin genel ithalatında en çok payı alan ilk üç ülke sırasıyla Almanya, Belçika, İtalya'dır. Türkiye ihracatta olduğu gibi ithalatta da 14. sırada yer almıştır.

Fransa'nın Ülkeler Bazında İthalatı (Bin \$)

SIRA	ÜLKE	2005	2006	2007	2008	2009	% Değişim 2008/09
1	Almanya	81.703.992	86.144.464	101.710.832	113.901.584	88.206.760	-22,56
2	Belçika	38.438.920	44.144.972	50.697.120	59.139.864	44.696.188	-24,42
3	İtalya	41.127.492	44.828.368	52.210.576	56.530.104	42.981.560	-23,97
4	Çin	25.949.320	30.102.976	38.728.292	45.461.944	41.252.584	-9,26
5	A.B.D.	28.100.924	31.805.570	35.571.996	38.295.740	34.722.668	-9,33
6	İspanya	33.837.472	36.359.196	42.665.916	45.316.840	34.255.168	-24,41
7	İngiltere	27.866.768	32.478.402	33.410.532	33.670.664	25.172.286	-25,24
8	Hollanda	19.664.484	21.641.200	25.010.184	28.179.660	22.853.692	-18,90
9	İsviçre	11.145.187	12.114.829	14.010.041	15.699.978	13.725.119	-12,58
10	Rusya Federasyonu	10.067.573	12.588.663	15.135.157	20.159.584	12.938.862	-35,82
11	Japonya	12.889.946	12.909.259	13.987.373	13.998.663	10.767.919	-23,08
12	İrlanda	8.950.530	8.123.677	8.929.598	8.983.380	8.389.467	-6,61
13	Polonya	4.800.455	6.206.823	7.428.753	9.549.717	7.788.092	-18,45
14	Türkiye	5.887.816	7.239.952	7.849.700	9.022.015	7.092.516	-21,39
15	Norveç	8.029.679	8.538.360	8.660.117	12.381.513	6.629.929	-46,45
16	İsveç	6.009.888	6.499.936	7.976.562	9.297.559	6.497.835	-30,11
17	Çek Cumhuriyeti	3.982.711	5.154.866	6.214.037	6.891.627	5.875.979	-14,74
18	Portekiz	4.561.731	4.957.008	5.647.642	6.030.559	5.012.945	-16,87
19	Avusturya	4.298.789	4.534.061	5.339.687	5.997.335	4.738.808	-20,98
20	Kore	4.519.196	5.222.406	5.451.962	5.743.523	4.400.112	-23,39
	Diğer	95.517.008	110.254.766	126.008.256	151.945.728	112.577.150	-25,91
	TOPLAM	475.856.802	529.902.260	611.364.436	695.004.296	540.502.287	-22,23

Kaynak: www.trademap.org (BM istatistik bölümü verileri)(2009 verileri halen güncellenmektedir.)

Önemli ithal kalemleri ise “mineral yakıtlar, mineral yağlar ve müstahsalları, mumlar”, “makine ve aksamları”, “motorlu kara taşıtları, traktör, bisiklet, motosiklet ve diğer”dir. Makine ve aksamları ithalatı 2009 yılında %24 oranında gerilemiştir.

Fransa'nın Başlıca Fasıllar Bazında İthalatı (Bin \$)

SIRA	G.T.İ.P.	G.T.İ.P. TANIMI	2007	2008	2009	% Değişim 2008/09
1	27	Mineral yakıtlar,mineral yağlar ve müstahsalları, mumlar	81.855.208	117.496.800	71.975.424	-38,74
2	84	Makine ve aksamları	78.959.760	85.215.496	64.491.256	-24,32
3	87	Motorlu kara taşıtları, traktör, bisiklet, motosiklet ve diğer	66.228.220	70.983.880	53.143.376	-25,13
4	85	Elektrikli makina ve cihazlar, aksam ve parçaları	53.205.752	56.442.316	47.246.968	-16,29
5	30	Eczacılık ürünleri	19.557.892	22.172.244	24.538.936	10,67
6	39	Plastik ve plastikten mamul eşya	23.819.280	25.260.936	20.022.004	-20,74
7	90	Optik, fotoğraf, sinema, ölçü, kontrol, ayar cihazları, tıbbi alet	16.408.564	18.433.252	16.703.628	-9,38
8	88	Hava taşıtları, uzay araçları, aksam ve parçaları	14.950.542	16.145.149	16.190.394	0,28
9	29	Organik Kimyasallar	17.982.072	18.442.380	15.360.449	-16,71
10	72	Demir veya çelikten eşya	19.943.730	22.228.764	11.406.940	-48,68
		Diğer	218.453.410	242.183.067	199.422.919	-17,66
		TOPLAM	611.364.430	695.004.284	540.502.294	-22,23

Kaynak: www.trademap.org (BM İstatistik bölümü verileri)

C. TÜRKİYE-FRANSA DIŞ TİCARETİ

Türkiye ve Fransa arasındaki ekonomik bağlantılar çok uzun bir geçmişe sahip olup bu iki ülke arasındaki ticari ve ekonomik ilişkilerin yasal altyapısı büyük ölçüde tamamlanmıştır. Ticaret ve Ödeme Anlaşmaları 1946 yılında, Uluslararası Kara Ulaştırma Anlaşması 1969 yılında, Sosyal Güvenlik Konusunda Genel Sözleşme 1972'de, Karma Ekonomik Komisyon Kurulmasına İlişkin Protokol 1987'de, Çifte vergilendirmenin Önlenmesi Antlaşması 1989 yılında, Türkiye-Fransa 2000 Antlaşması 1998'de, Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunması Anlaşması ise 2006 yılında imzalanmıştır.

Hazine Müsteşarlığı verilerine göre, 2008 yılında Türkiye'de Fransız yatırımları 679 milyon dolar, 2009 yılında ise 593 milyon dolar düzeyinde gerçekleşmiştir. Fransa'dan 2002-2009 döneminde ülkemize giren UDY girişi toplam 4.362 milyon dolar düzeyinde olup Fransa, tüm dünya ülkeleri arasında Hollanda, ABD, Yunanistan, Belçika ve Lüksemburg'un ardından 6. sıradadır. Türkiye'de yerleşik Fransız firmalarının önemli bölümü büyük ölçeklidir. Yatırım yapılan sektörlerin başlıcaları ise: otomotiv ve yan sanayi, perakende dağıtım, sigortacılık, gıda ve çimento sektörleridir.

2002-2009 döneminde Fransa'daki Türk yatırımları ise 42 milyon dolar seviyesinde gerçekleşmiştir.

25 Kasım 2008 tarihinde ilk Ekonomik ve Ticaret Ortak Komite (JETCO) toplantısı Bakanlar düzeyinde gerçekleştirilmiş olup son toplantı 25 Şubat 2010 tarihinde Ankara'da yapılmıştır.

Fransa, makine ithalatında yoğunlukla %0 ila %2,7 arasında gümrük vergisi uygulamaktadır. İlgili ürün için vergi oranları http://ec.europa.eu/taxation_customs/dds/cgi-bin/tarchap?Lang=EN adresinden belirlenebilir.

Türkiye, 2008 yılında Fransa'ya 6,6 milyar \$ değerinde ihracat ve 9,02 milyar \$ değerinde ithalat gerçekleştirerek Fransa'nın ithalat ve ihracatında 14. sırada yer almıştır.

Türkiye-Fransa İkili Ticaret Verileri (\$)

		2005	2006	2007	2008	2009
İhracatımız	Değer	3.805.760.031	4.604.349.258	5.974.462.389	6.617.511.162	6.209.120.611
	Değişim %	3,74	20,98	29,76	10,76	-6,17
İthalatımız	Değer	5.887.816.578	7.239.952.633	7.849.700.854	9.022.015.247	7.092.516.692
	Değişim %	-5,05	22,96	8,42	14,93	-21,39
Hacim	Değer	9.693.576.609	11.844.301.891	13.824.163.243	15.639.526.409	13.301.637.303
	Değişim %	-1,78	22,19	16,72	13,13	-14,95
Denge	Değer	-2.082.056.547	-2.635.603.375	-1.875.238.465	-2.404.504.085	-883.396.081
	Değişim %	17,8	-26,59	28,85	-28,22	63,26

Kaynak: TÜİK

2009 yılı verileri bir önceki yıl ile kıyaslandığında Fransa'ya ihracatımızda %6,2 oranında, Fransa'dan ithalatımızda ise %21,4 seviyesinde bir azalış gerçekleştiği görülmektedir.

Ülkemiz ile Fransa arasındaki ticaret hacmi 2009 yılında %14,9 gerilemiş ve 13.301 milyon \$ seviyesinde gerçekleşmiştir. İki ülke arasında dalgalı bir seyir izleyen dış ticaret dengesi 2008 yılında %28,2 oranında artmasına rağmen 2009 yılında Türkiye lehine %63,3 oranında rekor bir azalma göstermiştir.

2009 yılı ihracatımızda %6.08 pay ile 2. sırada bulunan Fransa, aynı yıl ithalatımızda %5 pay alarak 6. sırada konumlanmıştır.

Fransa'ya İhracatımızda Başlıca Maddeler (\$)

SIRA	G.T.İ.P.	G.T.İ.P. TANIMI	2007	2008	2009	% Değişim 08/09
1	87	Motorlu Kara Taşıtları, Traktör, Bisiklet, Motosiklet Ve Diğer	2.264.018.372	2.748.235.864	2.896.922.392	5,41
2	61	Örme Giyim Eşyası Ve Aksesuarları	601.807.549	631.645.722	588.011.541	-6,91
3	84	Makine ve Aksamları	521.777.451	644.391.990	549.084.062	-14,79
4	85	Elektrikli makine ve cihazlar, aksam ve parçaları	384.882.891	427.629.612	379.199.929	-11,33
5	62	Örülmemiş Giyim Eşyası ve Aksesuarları	265.163.562	306.086.385	281.939.267	-7,89
6	08	Yenilen Meyvalar, Kabuklu Yemişler, Turunçgil ve Kavun Kabuğu	190.354.843	161.666.333	157.191.785	-2,77
7	63	Mensucattan Mamul Diğer Eşya, Kullanılmış Eşya ve Paçavralar	187.643.798	182.944.598	153.891.630	-15,88
8	73	Demir veya Çelikten Eşya	154.247.767	193.989.663	151.127.161	-22,10
9	39	Plastik ve Plastikten Mamul Eşya	90.660.507	112.326.238	103.782.541	-7,61
10	94	Mobilyalar, Aydınlatma, Reklam Lambaları, Prefabrik Yapılar	83.296.071	89.492.069	71.044.869	-20,61
		DİĞER	1.230.609.578	1.119.102.688	876.925.434	-21,64
		TOPLAM	5.974.462.389	6.617.511.162	6.209.120.611	-6,17

Kaynak: TÜİK

Fransa'ya ihracatımızda Makine ve Aksamları sektörü 549 milyon \$ ile 3. sırada yer almıştır. 2009 yılında anılan ülkeye yönelik sektör ihracatı %15 oranında azalmıştır.

Fransa'dan İthalatımızda Başlıca Maddeler (\$)

SIRA	G.T.İ.P.	G.T.İ.P. TANIMI	2007	2008	2009	% Değişim 08/09
1	84	Makine ve Aksamları	1.017.031.056	1.349.590.539	1.357.285.130	0,57
2	87	Motorlu Kara Taşıtları, Traktör, Bisiklet, Motosiklet ve Diğer	1.830.899.883	1.781.142.149	1.248.120.296	-29,93
3	85	Elektrikli Makine ve Cihazlar, Aksam ve Parçaları	734.865.002	793.563.770	605.472.892	-23,70
4	72	Demir ve Çelik	427.572.936	578.867.289	463.719.296	-19,89
5	39	Plastik ve Plastikten Mamul Eşya	545.977.926	562.651.207	452.790.851	-19,53
6	30	Eczacılık Ürünleri	441.966.885	507.107.397	402.306.459	-20,67
7	88	Hava Taşıtları, Uzay Araçları, Aksam ve Parçaları	710.534.244	415.367.023	231.538.312	-44,26
8	27	Mineral Yakıtlar, Mineral Yağlar ve Müstahsalları, Mumlar	94.360.321	695.752.669	215.306.510	-69,05
9	90	Optik, Fotoğraf, Sinema, Ölçü, Kontrol, Ayar Cihazları, Tıbbi Alet	156.481.661	224.639.738	200.885.905	-10,57
10	33	Uçucu Yağlar, Rezinoitler, Parfümeri, Kozmetikler vb.	131.360.478	151.339.342	199.855.179	32,06
		DİĞER	1.758.658.148	1.961.994.124	1.715.235.862	-12,58
		TOPLAM	7.849.708.540	9.022.015.247	7.092.516.692	-21,39

Kaynak:TÜİK

Fransa'dan ithalatımızda Makine ve Aksamları sektörü 2009 yılında 1.3 milyar \$ ile 1. sırada yer almaktadır.

D. FRANSA'NIN MAKİNE VE AKSAMLARI SEKTÖRÜ DIŞ TİCARETİ

2009 yılında "makine ve aksamları" ürün grubu Fransa'nın toplam ihracatından %12,1 pay almıştır.

Fransa'nın 2009 yılında makine ihracatı %26 azalmış ve 56,2 milyar \$ seviyesinde gerçekleşmiştir. Makine ihracatında ilk sırada yer alan ülkeler Almanya, ABD, İspanya, İngiltere ve İtalya'dır.

Fransa'nın Ükelere Göre Makine İhracatı (Bin \$ - 84. Fası)

SIRA	ÜLKE ADI	2005	2006	2007	2008	2009	% Değişim (2009/08)
1	Almanya	8.323.300	10.043.244	11.421.773	12.306.669	9.366.661	-23,89
2	ABD	5.417.958	5.604.541	5.985.535	6.270.827	4.945.383	-21,14
3	İspanya	5.846.233	6.186.145	6.985.308	6.185.999	3.981.700	-35,63
4	İngiltere	3.599.629	3.815.306	4.610.420	5.130.648	3.598.242	-29,87
5	İtalya	3.769.485	4.111.795	4.556.606	4.555.349	3.049.077	-33,07
6	Belçika	2.736.325	2.800.766	3.306.593	3.671.542	2.544.665	-30,69
7	Çin	1.265.520	1.419.612	1.893.934	2.386.150	2.331.650	-2,28
8	Hollanda	1.795.182	1.898.154	2.633.887	2.990.165	2.145.457	-28,25
9	İsviçre	1.030.124	1.199.758	1.431.848	1.560.326	1.266.859	-18,81
10	Cezayir	898.745	992.420	1.170.172	1.485.264	1.228.872	-17,26
	Diğer	17.985.142	21.248.415	25.625.961	29.431.143	21.793.101	-25,95

TOPLAM	52.667.643	59.320.156	69.622.037	75.974.082	56.251.667	-25,96
---------------	-------------------	-------------------	-------------------	-------------------	-------------------	---------------

Kaynak: www.trademapp.org (BM istatistik bölümü verileri)

Fransa'nın makine ve aksam ihracatında 1. sırada yer alan Almanya Fransa'nın makine ihracatında % 16 paya sahiptir. Toplam 2009 yılı makine ihracatı % 26,96 azalış göstermiş olup, 56,25 milyar dolardır.

Fransa'nın makine ve aksam ihracatında "turbojetler, turbopropeller ve diğer gaz türbinleri" 1. sırada yer alırken, onu "dizel ve yarı dizel motorlar" takip etmekte, "otomatik bilgi işlem makineleri, üniteleri" 3. sırada yer almaktadır. Bu 3 ürün grubunun ihracat değerleri sırası ile 9.3 milyar dolar, 3.5 milyar dolar ve 2.9 milyar dolar seviyesindedir.

Fransa'nın Makine ve Aksamları İhracatındaki Başlıca Kalemler (Bin \$)

SIRA	G.T.İ.P.	G.T.İ.P. TANIMI	2007	2008	2009	% Değişim 2009/08
1	8411	Turbojetler, turbo-propeller, diğer gaz türbinleri	7.975.070	9.951.794	9.303.532	-6,51
2	8408	Dizel ve yarı dizel motorlar	5.851.220	5.633.318	3.523.024	-37,46
3	8471	Otomatik bilgi işlem makineleri, üniteleri	3.767.007	4.078.139	2.932.835	-28,08
4	8481	Muslukçu, borucu eşyası-basınç düşürücü, termostatik valf dahil	2.945.363	3.301.087	2.539.325	-23,08
5	8413	Sıvılar için pompalar, sıvı elevatörleri	2.625.017	2.903.619	2.421.712	-16,60
6	8414	Hava-vakum pompası, hava/gaz kompresörü, vantilatör, aspiratör	2.918.172	3.032.755	2.315.603	-23,65
7	8421	Santrifüjle çalışan kurutma, filtre, arıtma cihazları	2.331.996	2.656.665	2.278.851	-14,22
8	8431	Ağır iş makine ve cihazlarının aksamı, parçaları	2.895.964	3.212.725	2.214.062	-31,08
9	8443	Matbaacılığa mahsus baskı makineleri, yardımcı makineler	3.560.936	3.350.839	2.145.596	-35,97
10	8409	İçten yanmalı, pistonlu motorların aksam-parçaları	2.563.243	2.584.271	2.011.240	-22,17
11	8482	Bilyalı ve konik rulmanlar	2.166.800	2.445.277	1.709.216	-30,10
12	8483	Transmisyon milleri, kranklar, yatak kovanları, dişliler, çarklar	1.770.296	2.066.591	1.599.995	-22,58
13	8419	Isı değişikliği yöntemi ile maddeleri işlemek için cihazlar	1.736.061	2.001.836	1.486.436	-25,75
14	8418	Buzdolapları, soğutucular ve dondurucular	1.735.968	1.863.587	1.256.262	-32,59
15	8473	Yazı, hesap, muhasebe, bilgi işlem, büro için diğer makine ve cihazların aksamı	1.542.634	1.546.631	1.153.586	-25,41
16	8479	Kendine özgü fonksiyonlu makine ve cihazlar	1.309.809	1.503.766	1.143.288	-23,97
17	8428	Kaldırma, istifleme, yükleme, boşaltma makine ve cihazları	1.706.692	1.639.840	961.985	-41,34

18	8429	Kendinden hareketli buldozerler, angledozerler, greyderler, ekskavatörler vb.	2.127.017	2.178.363	948.660	-56,45
19	8433	Hasat, harman, biçme; ürünleri ayırma, temizleme makine, cihazları	1.036.637	1.253.422	881.956	-29,64
20	8477	Kauçuk, plastik eşya imal ve işleme makine ve cihazları	1.218.503	1.232.840	789.940	-35,93
		DİĞER	15.837.632	17.536.717	12.634.563	-27,95
		TOPLAM	69.622.037	75.974.082	56.251.667	-25,96

Kaynak: www.trademap.org (BM istatistik bölümü verileri)

Dörtlü G.T.İ.P. bazında incelendiğinde Makine ve Aksamları sektörü ihracatında en çok düşüş görülenler ise sırasıyla;

- Kendinden hareketli buldozerler, angledozerler, greyderler, ekskavatörler vb (%-56,45),
- Kaldırma, istifleme, yükleme, boşaltma makine ve cihazları (%-41,34),
- Dizel ve yarı dizel motorlar (%-37,46,) olmuştur.

İTHALAT

2009 yılında Fransa'nın genel ithalatında makine ve aksamlarının payı %11,9 seviyesinde kaydedilmiştir.

Fransa'nın 84. fasıl bazında makine ithalatı 2009 yılında bir önceki seneye göre %24,3 oranında azalış göstererek 64,5 milyar \$'a olmuştur. Almanya, Çin, ABD, İtalya ve Japonya; Fransa'nın makine ithal ettiği başlıca ülkelerdir. Türkiye ise %0,92 pay ile 20. sırada yer almıştır.

Fransa'nın Ükelere Göre Makine İthalatı (Bin \$- 84. Fasıl)

SIRA	ÜLKE ADI	2005	2006	2007	2008	2009	% Değişim (2009/08)
1	Almanya	12.772.625	12.949.470	16.241.223	17.676.926	13.175.885	-25,46
2	Çin	4.859.628	5.643.484	8.098.748	9.059.674	7.546.678	-16,70
3	ABD	7.116.364	7.606.800	7.978.396	8.629.745	7.410.573	-14,13
4	İtalya	6.695.489	6.998.136	8.391.209	9.164.958	6.400.478	-30,16
5	Japonya	3.232.347	3.395.846	4.303.770	4.246.464	2.911.521	-31,44
6	İngiltere	4.022.336	4.005.259	4.455.425	4.148.401	2.644.306	-36,26
7	İspanya	2.669.922	3.015.929	3.324.091	3.550.037	2.618.247	-26,25
8	Belçika	2.460.097	2.511.834	3.388.379	3.728.914	2.474.875	-33,63
9	Hollanda	2.123.789	2.119.394	2.344.749	2.851.055	2.129.319	-25,31
10	İsveç	1.234.879	1.365.639	1.653.054	2.153.641	1.497.453	-30,47
20	Türkiye	358.891	431.317	578.863	683.863	596.384	-12,79
	Diğer	13.925.706	15.288.204	18.201.851	19.321.809	15.085.532	-21,92
	TOPLAM	61.472.073	65.331.312	78.959.758	85.215.487	64.491.251	-24,32

Kaynak: www.trademap.org (BM istatistik bölümü verileri)

Fransa'nın makine ve aksam ithalatında ihracatında olduğu gibi ithalatında da Almanya en önemli partneridir. Fransa'nın bu ülkeye yönelik makine ihracatı 9,4 milyar dolar iken, bu ülkeden ithal ettiği makine 13,2 milyar dolardır. Fransa'nın Türkiye'den makine ithalatı azalmakla birlikte, azalma oranı tablodan ithalatındaki ilk 10 ülkeye nazaran daha düşük seviyede olmuştur. Türkiye

2009 yılında Fransa'nın makine ithalatında 20. sırada yer almıştır. 2009 yılı itibariyle Fransa ülkemizden 596 milyon dolarlık makine ithal etmiştir.

2009 yılında, Fransa'nın makine ve aksamları ithalatındaki başlıca kalemler arasında ilk sırayı "Otomatik bilgi işlem makineleri, üniteleri" almaktadır. Bu kalemi; "Turbojetler, turbo-propeller, diğer gaz türbinleri", "Matbaacılığa mahsus baskı makineleri, yardımcı makineler" takip etmektedir.

Fransa'nın Makine ve Aksamları İthalatındaki Başlıca Kalemler (\$)

SIRA	G.T.İ.P.	G.T.İ.P. TANIMI	2007	2008	2009	% Değişim 2009/08
1	8471	Otomatik bilgi işlem makineleri, üniteleri	11.208.687	11.282.807	9.132.785	-19,06
2	8411	Turbojetler, turbo-propeller, diğer gaz türbinleri	7.108.226	7.792.689	7.419.259	-4,79
3	8443	Matbaacılığa mahsus baskı makineleri, yardımcı makineler	5.349.886	5.700.488	4.417.160	-22,51
4	8409	İçten yanmalı, pistonlu motorların aksam-parçaları	4.216.159	4.220.037	2.755.412	-34,71
5	8481	Muslukçu, borucu eşyası-basınç düşürücü, termostatik valf dahil	3.070.723	3.296.191	2.542.980	-22,85
6	8413	Sıvılar için pompalar, sıvı elevatörleri	2.919.121	2.825.464	2.112.164	-25,25
7	8431	Ağır iş makine ve cihazlarının aksamı, parçaları	3.513.494	3.753.383	2.058.527	-45,16
8	8418	Buzdolapları, dondurucular, soğutucular, ısı pompaları	2.097.917	2.454.476	1.930.424	-21,35
9	8414	Hava-vakum pompası, hava/gaz kompresörü, vantilatör, aspiratör	2.456.451	2.649.760	1.883.721	-28,91
10	8473	Yazı, hesap, muhasebe, bilgi işlem, büro için diğer makine ve cihazların aksamı	2.676.925	2.513.826	1.862.889	-25,89
11	8421	Santrifüjle çalışan kurutma, filtre, arıtma cihazları	2.002.433	2.246.683	1.752.207	-22,01
12	8408	Dizel ve yarı dizel motorlar	2.494.114	2.499.343	1.608.617	-35,64
13	8415	Klima cihazları-vantilatörlü, ısı, nem değiştirme tertibatlı	1.610.492	1.660.315	1.502.708	-9,49
14	8401	Nükleer reaktörler, reaktörler için yakıt hücreleri	825.979	1.407.560	1.487.031	5,65
15	8433	Hasat, harman, biçme; ürünleri ayırma, temizleme makine, cihazları	1.520.213	1.803.966	1.456.185	-19,28
16	8483	Transmisyon milleri, kranklar, yatak kovanları, dişliler, çarklar	1.995.092	2.174.482	1.409.465	-35,18
17	8479	Kendine özgü fonksiyonlu makine ve cihazlar	1.828.140	1.934.418	1.389.846	-28,15
18	8422	Bulaşık yıkama makineleri, şişeleri kurutmaya mahsus makineler	1.366.773	1.608.428	1.386.461	-13,80
19	8482	Bilyalı ve konik rulmanlar	1.531.388	1.818.685	1.190.303	-34,55
20	8467	El ile kullanılan pnömatik/motorlu aletler	1.214.869	1.276.984	1.023.593	-19,84
		DİĞER	17.952.364	20.248.336	14.127.214	-30,23
		TOPLAM	78.959.446	85.168.321	64.448.951	-24,33

Kaynak: www.trademap.org (BM istatistik bölümü verileri)

Fransa'nın 2009 yılında gerçekleştirdiği makine ve aksamaları ithalatında en çok pay alan ilk 20 pozisyon arasında;

ithalatı en çok artan alt grup;

- Nükleer reaktörler, reaktörler için yakıt hücreleri (%5,65)

ithalatında en çok düşüş görülenler ise sırasıyla;

- Ağır iş makine ve cihazlarının aksamı, parçaları (%-45,16)

- Dizel ve yarı dizel motorlar (%-35,64)

- Transmisyon milleri, kranklar, yatak kovanları, dişliler, çarklar (%-35,18) olmuştur.

E. TÜRKİYE – FRANSA MAKİNE VE AKSAMLARI SEKTÖRÜ DIŞ TİCARETİ

BM verilerine göre 2009 yılında Fransa'nın makine ihraç ettiği ülkeler arasında 11. sırada yer alan Türkiye, Fransa'nın makine ithal ettiği ülkeler arasında ise 20. sırada bulunmaktadır.

TÜİK verilerine göre; 2009 yılında ülkemizin 84. fasıl itibariyle makine ve aksamaları sektörü ihracatında 2. sırada bulunan Fransa, sektör ihracatımızdan %6,7 pay almıştır. Anılan yılda Fransa'ya makine ve aksamaları ihracatımız %14,8 azalarak 549 milyon \$'a gerilemiş; Fransa'dan ithalatımız da %0,57 oranında artarak 1.357 milyon \$'a çıkmıştır.

Fransa ile Türkiye arasındaki makine ve aksamaları dış ticaret hacmi 2009 yılında %4,4 gerilemiş, dış ticaret dengesi 808 milyon \$ ile ülkemiz aleyhine açık vermiştir.

Türkiye – Fransa Makine ve Aksamaları Dış Ticareti (\$ - 84. Fasıl)

		2005	2006	2007	2008	2009
İhracat	Değer	288.179.903	372.287.224	521.777.451	644.391.990	549.084.062
	Değişim%	20,94	29,19	40,15	23,50	-14,79
İthalat	Değer	832.131.022	939.445.343	1.017.031.056	1.349.590.539	1.357.285.130
	Değişim%	-0,75	12,90	8,26	32,70	0,57
Hacim	Değer	1.120.310.925	1.311.732.567	1.538.808.507	1.993.982.529	1.906.369.192
	Değişim%	4,05	17,09	17,31	29,58	-4,39
Denge	Değer	-543.951.119	-567.158.119	-495.253.605	-705.198.549	-808.201.068
	Değişim%	9,36	-4,27	12,68	-42,39	-14,61

Kaynak: TÜİK verileri

1. İHRACAT

84. fasıl itibariyle sektör ihracatında önemli yer tutan kalemler pozisyon bazında incelendiğinde 2009 yılında; ilk sırada “Buzdolapları, dondurucular, soğutucular, ısı pompaları”, ikinci sırada “içten yanmalı, pistonlu motorların aksam ve parçaları”, üçüncü sırada ise “çamaşır yıkama makineleri”nin yer aldığı görülmektedir.

Türkiye'nin Fransa'ya Makine ve Aksamları İhracatında Başlıca Kalemler (84.Fasıl-Ş)

	GTİP	MADDE ADI	2007	2008	2009	DEĞİŞİM %
1	8418	BUZDOLAPLARI, DONDURUCULAR, SOĞUTUCULAR, ISI POMPALARI	145.306.960	146.677.475	142.308.637	-2,98
2	8409	İÇTEN YANMALI, PİSTONLU MOTORLARIN AKSAM-PARÇALARI	59.532.832	105.034.276	118.360.265	12,69
3	8450	ÇAMAŞIR YIKAMA MAKİNELERİ	82.568.864	78.055.609	77.129.859	-1,19
4	8422	YIKAMA, TEMİZLEME, KURUTMA, DOLDURMA VB. İŞLER İÇİN MAKİNE	23.497.677	42.545.885	69.390.680	63,10
5	8411	TURBOJETLER, TURBO-PROPELLER, DİĞER GAZ TÜRBİNLERİ	43.522.750	48.282.698	13.717.172	-71,59
6	8419	ISI DEĞİŞİKLİĞİ YÖNTEMİ İLE MADDELERİ İŞLEMELERİ İÇİN CİHAZLAR	15.802.529	15.558.147	12.605.718	-18,98
7	8480	METAL DÖKÜMÜ İÇİN KASALAR, PLAKALAR, KALIP MODELLERİ	7.701.951	12.940.277	9.350.220	-27,74
8	8483	TRANSMİSYON MİLLERİ, KRANKLAR, YATAK KOVANLARI, DİŞLİLER, ÇARKLAR	6.100.274	10.165.300	9.100.327	-10,48
9	8482	HER NEVİ RULMANLAR	10.535.162	14.829.615	8.515.678	-42,58
10	8413	SIVILAR İÇİN POMPALAR, SIVI ELEVATÖRLERİ	7.231.784	10.123.544	7.795.660	-22,99
11	8451	DOKUMA MADDELERİNİ YIKAMA, KURUTMA, ÜTÜLEME MAKİNE VE CİHAZLARI	8.615.158	9.733.427	7.452.610	-23,43
12	8421	SANTRİFÜJLE ÇALIŞAN KURUTMA, FİLTRE, ARITMA CİHAZLARI	4.704.009	4.795.534	7.382.126	53,94
13	8403	BUHAR KAZANLARI DIŞINDA KALAN MERKEZİ ISITMA KAZANLARI	2.128.584	7.167.037	6.738.441	-5,98
14	8462	METALLERİ DÖVME, İŞLEME, KESME, ŞATAFLAMA PRESLERİ, MAKİNELERİ	4.404.783	5.734.526	6.381.987	11,29
15	8481	MUSLUKÇU, BORUCU EŞYASI-BASINÇ DÜŞÜRÜCÜ, TERMOSTATİK VALF DAHİL	10.552.687	11.607.318	6.256.275	-46,10
16	8431	AĞIR İŞ MAKİNE VE CİHAZLARININ AKSAMI, PARÇALARI	17.765.936	19.147.544	5.873.835	-69,32
17	8414	HAVA-VAKUM POMPASI, HAVA/GAZ KOMPRESÖRÜ, VANTİLATÖR, ASPIRATÖR	6.843.374	7.987.243	4.925.117	-38,34
18	8471	OTOMATİK BİLGİ İŞLEM MAKİNELERİ, ÜNİTELERİ	3.264.327	7.121.969	4.702.867	-33,97

19	8479	KENDİNE ÖZGÜ FONKSİYONLU MAKİNE VE CİHAZLAR	3.313.244	9.284.774	4.619.698	-50,24
20	8433	HASAT, HARMAN, BIÇME; ÜRÜNLERİ AYIRMA, TEMİZLEME CİHAZLARI	8.107.518	9.724.392	3.904.278	-59,85
		DİĞER	50.277.048	67.875.400	22.572.612	-66,74
		TOPLAM	521.777.451	644.391.990	549.084.062	-14,79

Kaynak: TÜİK Verileri

2. İTHALAT

2009 yılında pozisyon bazında Türkiye'nin Fransa'dan 84. fasıl itibariyle en fazla ithal ettiği ürün grupları sırasıyla, "Alternatif-rotatif kıvılcım ateşlemeli, içten yanmalı motorlar", "içten yanmalı, pistonlu motorların aksam ve parçaları" ve "dizel, yarı dizel motorlar" olmuştur. Fransa'dan ithalatımızda %254 oran ile "metalleri haddeleme makineleri, bunların silindirleri", %159 oranla "matbaacılığa mahsus baskı makineleri, yardımcı makineler" ve %86 oranla "içten yanmalı, pistonlu motorların aksam ve parçaları" en çok artış gösteren ürün grupları olmuşlardır.

Türkiye'nin Fransa'dan Makine ve Aksamları İthalatında Başlıca Kalemler (Ş-84.Fasıl)

	GTİP	MADDE ADI	2007	2008	2009	DEĞİŞİM %
1	8407	ALTERNATİF-ROTATİF KIVILCIM ATEŞLEMELİ, İÇTEN YANMALI MOTORLAR	54.623.237	143.411.789	168.486.209	17,48
2	8409	İÇTEN YANMALI, PİSTONLU MOTORLARIN AKSAM-PARÇALARI	128.542.828	86.906.190	161.563.203	85,91
3	8408	DİZEL, YARI DİZEL MOTORLAR (HAVA BASINCI İLE ATEŞLENEN, PİSTONLU)	41.372.086	144.970.650	153.757.131	6,06
4	8413	SIVILAR İÇİN POMPALAR, SIVI ELEVATÖRLERİ	42.244.360	63.542.140	106.534.410	67,66
5	8414	HAVA-VAKUM POMPASI, HAVA/GAZ KOMPRESÖRÜ, VANTİLATÖR, ASPIRATÖR	31.853.386	55.470.739	89.974.018	62,20
6	8483	TRANSMİSYON MİLLERİ, KRANKLAR, YATAK KOVANLARI, DİŞLİLER, ÇARKLAR	58.229.760	98.836.343	88.666.078	-10,29
7	8421	SANTRİFÜJLE ÇALIŞAN KURUTMA, FİLTRE, ARITMA CİHAZLARI	60.577.833	101.799.130	87.402.313	-14,14
8	8443	MATBAACILIĞA MAHSUS BASKI MAKİNELERİ, YARDIMCI MAKİNELER	32.918.106	17.215.293	44.607.396	159,11
9	8479	KENDİNE ÖZGÜ FONKSİYONLU MAKİNE VE CİHAZLAR	23.097.777	62.717.870	41.056.228	-34,54
10	8482	HER NEVİ RULMANLAR	45.789.800	52.917.962	40.738.479	-23,02

11	8481	MUSLUKÇU, BORUCU EŞYASI-BASINÇ DÜŞÜRÜCÜ, TERMOSTATİK VALF DAHİL	35.889.087	40.755.760	37.024.111	-9,16
12	8411	TURBOJETLER, TURBO-PROPELLER, DİĞER GAZ TÜRBİNLERİ	7.380.866	65.025.472	32.630.490	-49,82
13	8480	METAL DÖKÜMÜ İÇİN KASALAR, PLAKALAR, KALIP MODELLERİ	23.714.536	31.043.837	25.052.781	-19,30
14	8428	KALDIRMA, İSTİFLEME, YÜKLEME, BOŞALTMA MAKİNE VE CİHAZLARI	17.376.987	14.142.809	24.091.751	70,35
15	8462	METALLERİ DÖVME, İŞLEME, KESME, ŞATAFLAMA PRESLERİ, MAKİNELERİ	11.326.784	10.833.498	19.493.307	79,94
16	8418	BUZDOLAPLARI, DONDURUCULAR, SOĞUTUCULAR, ISI POMPALARI	33.927.133	28.955.645	18.703.220	-35,41
17	8417	SANAYİ VE LABORATUVAR İÇİN FIRINLAR; ELEKTRİKSİZ	13.658.413	12.374.215	18.476.779	49,32
18	8415	KLİMA CİHAZLARI-VANTİLATÖRLÜ, ISI, NEM DEĞİŞTİRME TERTİBATLI	23.881.729	25.593.401	17.120.781	-33,10
19	8477	KAUÇUK, PLASTİK EŞYA İMAL VE İŞLEME MAKİNE VE CİHAZLARI	14.191.343	11.368.932	16.444.444	44,64
20	8455	METALLERİ HADDELEME MAKİNELERİ, BUNLARIN SİLİNDİRLERİ	4.922.458	3.964.094	14.018.981	253,65
		DİĞERLERİ	311.512.547	277.744.770	151.443.020	-45,47
		TOPLAM	1.017.031.056	1.349.590.539	1.357.285.130	0,57

Kaynak: TÜİK Verileri

KAYNAKLAR

- BM İstatistik Bölümü Verileri
- TÜİK Verileri
- DTM Verileri
- Müşavirlik Raporları
- CIA, The World Factbook